

Atskaite par dalību COPA – COGECA un Eiropas Komisijas darba grupā

Kvalitātes nodrošināšana lauksaimniecībā

24. - 25.06.2013, Briselē

Izskatāmais jautājums:

Iepriekšējās darba grupas Darba kārtības un atskaites apstiprināšana

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Neliels pārskats par iepriekšējās darba grupās izrunātajiem tematiem, par kuriem diskusijas ir plānots turpināt arī nākošajās darba grupās- Pabeigtās dalībvalstu aptaujas par termiņiem „Kalnu produkts” definīcija pēc Art. 31, „salu produkts” 32. pants, „...No manas saimniecības”, izcelsmes marķēšana. Lai arī par Kalnu produktu jau ir diskutēts šogad 3 iepriekšējās sanāksmēs, katrai DV ir savs atšķirīgs viedoklis un katra valsts prasa savas atkāpes no jau šobrīd uzstādītās definīcijas. Vismaz viens kopsaucējs tika atrasts – ja atkāpes ir 50% un lielākā mērā, tad tas vairs nav konkrētas kvalitātes shēmas produkts un ne ar ko neatšķiras no parasti ražotiem produktiem. Tādēļ arī tika pieņemts viedoklis, ka dalībvalsts ziņā paliek atkāpju noteikšana, bet EK izvērtēs vai katra atkāpe tiešām ir pamatota, vai tomēr tā ir ieviesta tikai tādēļ, ka gribas vienkāršot sistēmu.

Kopsavilkums/ ieteikumi/ secinājumi/ veicamie darbi

Kvalitātes termini Salu produkts un Kalnu produkts LV nav aktuāli un tādēļ varam tikai izteikt viedokli, bet īpaši neiedziļināties, savukārt par terminu „no manas saimniecības” varam diskutēt gari un plaši. DV varēs izvēlēties vai šādu kvalitātes shēmu vispār būs nepieciešams ieviest, vai arī izmantojam uz vietas esošos produktu virzības līdzekļus un esošās kvalitātes shēmas.

Izskatāmais jautājums:

Darba grupas vadītāja un vadītāja vietnieka vēlēšanas

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Par darba grupas vadītāju tika ievēlēts G. Benvenuti (IT –C/C) un par vadītāja vietnieci Rosanna Pecere (Industrija)

Vēlēšanas bija vienbalsīgas un abi izvirzītie kandidāti tika ievēlēti bez tālākām diskusijām

Izskatāmais jautājums:

Regula Nr. 1151/2012 par kvalitātes shēmām lauksaimniecības pārtikas un nepārtikas produktiem:

- izvēlēs kvalitātes termins „kalnu produkts” un tā ieviešana

Kvalitātes termins „Kalnu produkts” tiek noteikts kā izvēles kvalitātes shēmas termins un attiecināms tikai uz pārtikas produktiem, un lai to ieviestu ir nepieciešams izstrādāt deleģētos

aktus par šī termiņa precīzu pielietošanu saskaņā ar Regulas 1151/2012 31. punktu. Par pamata jautājumiem diskusijām tiek uzskatīti – Dzīvnieku audzēšanas vieta, ganīšana, barība un barības piedevas; attālums atļautajām darbībām ārpus kalnu apvidiem, pārstrāde un tās ierobežojumi, pieļaujamās atkāpes (piens un krējums zem CN koda 0401; olīveļļas spiešana, kaušana, sagrašana, sadalīšana), augu produktu izcelsme.

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Diskusijas par noteikumiem un atkāpēm bija ļoti dažādas. Kā būtiskākie ir iebildumi par atkāpēm – km par pieļaujamo dzīvnieku kaušanas vietu, par pārstrādes produktu ražošanas vietu, vai visam ir jānotiek kalnu apvidos, vai arī atļautas ir dažas darbības 30 km rādiusā no kalnu apvidiem. Dzīvnieku barība – proteīnbarību kalnos nav iespējams izaudzēt kvalitatīvi, tādēļ tiek prasītas atkāpes par 50% barības ieviešanu no citiem rajoniem, tāpat arī cukurs, kā barība bitēm. Tika noteikts arī kā pilnīgi pietiekošs daudzums atkāpēm 30% barībai, kur neieskaita cukuru. Tāpat tika uzsvērts, ka dzīvniekiem ir jāpavada vismaz 2/3 no savas dzīves kalnu apvidos. Tai pat laikā citas EK neredz lietderību shēmai, kurai ir tik daudz atkāpes un līdzekļu trūkuma dēļ ir gatava atcelt visus kompromisa variantus par sastāvdaļu un dzīvnieku barības ieviešanu no citām vietām, kas nav kalnu produkti.

Spraigas diskusijas turpinājās arī par šo produktu marķēšanu – vai kalnu produktam būtu svarīga izcelsmes marķēšana, tika pacelts jautājums par akvakultūrām, kuras nav norādītas kalnu apvidos, arī par zivju barību. Ko nevar saražot kalnu apvidos, tāpat par cūku dzimstību, kas ir ļoti zema un tml.

Nākošā būtiskā tēma, ja atkāpes paliek DV ziņā, tad kā būs iespējams izkontrolēt šo kvalitātes shēmu, kur katrs darīs, kā uzskatīs par pareizāku. Tai pat laikā ieviešot ko pilnīgi jaunu, tiktu sagrauta vecā jau veiksmīgi funkcionējošā sistēma.

Joprojām šie jautājumi paliek atklāti un diskusijas turpinās līdz oktobrim

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Termiņa „kalnu produkts” ieviešanas ir pozitīvi vērtējama tajā aspektā, ka patērētāji saņem informāciju par produkta izcelsmi, tā aprūtināto ražošanas procesu un arī, ka šajā ražošanas procesā ir izmantoti tikai konkrētajā apvidū audzētas kultūras, dzīvnieki vai pagatavots gala produkts. Savukārt neizpratni izraisa tas, ka lielajiem uzņēmumiem, kas izmanto jau izsenis savu produktu nosaukumos kalnu simboliku (piem. Alpu piens), tas tagad būs jānoņem, ja neatbildīs „kalnu produkta” definīcijai.

Tai pat laikā, jau esošo daudzo kvalitātes shēmu vietā radīt kaut ko kopēju, būtu tikai apsveicami, ja vien patērētājam tas nerada kārtējo apmulsumu, kas ir kas starp PGI, PDO un tml.

• Ziņojuma sagatavošana par jauno terminu „Salu produkts”

Galvenie „salu produkta” kritēriji : platība 1-25000m², iedzīvotāji no 50-5 000 000; attālums līdz pamatzemei 1-400 km; Nevar būt valsts ar galvaspilsētu; lekšējais kopprodukts no 54%-147%; bezdarba līmenis no 3,9%-25,2%

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Pamatā ieinteresētās valstis darba grupā ir Dānija, Francija, Itālija, Anglija, Spānija, Grieķija. Priekšlikums pie salu produktu definīcijas ir pievienot arī nepārtikas produktus, lai gan regula

1151/2012 attiecinā šo terminu tikai uz pārtikas produktiem(32. p) Pārējos kritērijus DV (dalībvalstis) vēlas novienādot ar kalnu produktu prasībām.

Tirdzniecība šiem produktiem ir paredzēta tajā pat dalībvalstī, kam pieder sala vai tikai salas ietvaros. Marķēšana ir nepieciešama gan salas iedzīvotājiem, gan tūristiem, kas ļauj atpazīt tiešām uz vietas ražotos produktus no lētas imitācijas, kas bieži vien tiek pārdots par dārgu naudu kā vietējais.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Salu produkta definīcijas izstrādi pieņemam zināšanai, bet tālākas darbības no LV puses nav nepieciešamas.

- **Izvēles termiņš „no manas saimniecības”, Komisijas akti paredz papildus kvalitātes termiņu un izmantošanas apstākļus. Jaunākā informācija par šo terminu un plānotie soļi**

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Pamatojums regula 1151/2012 55. pants par jaunu instrumentu radīšanu īsajām piegādes ķēdēm un vietējo produktu tirdzniecībai.

Darba grupā tika diskutēts, ka nepieciešamas divas versijas –viena, kur iesaistās mazais zemnieks un mazais ražotājs; -un atsevišķi kooperatīvs (asociācija, organizācija). EK neatlaidīgi pastāvēja uz to, ka šim uzņēmumam ir jābūt pielīdzinātam ES izpratnē mikrouzņēmumam - tāpat 10 darbinieki un 2 milj. EUR apgrozījums, bet dziļās diskusijās COPA-COGECA vēlējās vai nu vispār noņemt ierobežojumu (jo kvalitātes shēmu nevar attiecināt tikai uz izmēru, tā vai nu ir, vai nav), vai atstāt pielīdzinājumu mazam uzņēmumam - gada apgrozījums 10 milj. un 50 darbinieki.

Termiņa „no Manas saimniecības” definīcijas pamatnostādnes:

- visa darbība notiek vienā uzņēmumā,
- izejmateriāli vai nu no vienas saimniecības vai holdinga(kooperatīva)
- Produktam ir tikai viens īpašnieks līdz pārdošanai gala patērētājam vai pārfrāzējot, produktam nav vairāk kā viens starpnieks;
- ārpus saimniecības var būt tikai tādi pakalpojumi, kā eļļas spiešana, malšana, karsēšana
- Izejmateriāliem ir jābūt ražotiem uz vietas saimniecībā, izņemot cukuru, kas netiek limitēts, pēc pārējo dalībvalstu lūguma arī sāls un garšvielas.

Attiecībā uz dzīvnieku audzēšanu un to produktiem, barībai, izejvielām ir jābūt iegūtām tajā pašā saimniecībā. Atkāpes var būt tikai līdz 15%. Kā arī visām darbībām ir jābūt (nobarošana, kaušana, sadalīšana) uz vietas saimniecībā. (Te nu gribētu dzirdēt LV PVD viedokli, par to, ka katrs mazais savu lopu kauss savā saimniecībā un tirgos, neskatoties uz atvieglotajiem mazo kautuvju noteikumiem).

Tomēr Darba grupas diskusijās tiek uzsvērts, ka DV ir jāvar piemērot atkāpes uz šādiem kritērijiem: Kaušana, sadalīšana, atkaulošana; gaļas produktu sagatavošana; malšana; kūpināšana; pasterizēšana un bišu produktu ražošana.

Par darbības pamatu tiek ņemta regula 1151/2012 un apvienots kvalitātes un kontroļu

prasību kopums(higiēna) no regulas 882/2004.

Logo izvēlei ir jābūt DV ziņā un tam ir jābūt atkarīgam no tā cik plaši tirgo - vai tas ir ES līmenis, vai tikai noteikts reģions, valsts.

Savā ziņā šī shēma ir ļoti līdzīga kā PDO, PGI, TSG shēmas, tikai tās ir vērstas uz lielu apjomu, plaša līmeņa reģistrāciju, tad termins "no manas saimniecības" ir domāts ierobežot arī ar attālumu izplatībai (ne vairāk kā 1000 km rādiusā), ar atbalsta instrumentiem veidot atpazīstamību un produktu virzību tirgū - pievienoto vērtību, bet tai pašā laikā nepalielinot ražošanas izmaksas mazajam ražotājam un dodot lielāku iespēju tirgus piekļuvei īsajās ķēdēs.

Joprojām tiek gaidīti priekšlikumi no DV par piemērotāko nosaukumu, kā arī katrai dalībvalstij atbilstošākos kritērijus šādai produktu shēmai.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

LV vajadzētu šajā shēmā iesaistīties un jau šobrīd izstrādāt kritērijus, virzienus, kā tas varētu izskatīties un darboties. Pieļauju, ka varētu būt shēmas Zaļā karotīte turpinājums. NVO būtu nepieciešams atrast nosaukumu un vienoties par tā pielietojumu, kā arī mēģināt nedefinēt uz cik lieliem uzņēmumiem šī shēma varētu darboties. Jāņem vērā, ka LV šobrīd vēl veidojas jauni kooperatīvi, ražotāju grupas, kas arī vēlas iesaistīties īsajās piegādes ķēdēs, bet ierobežojošie lieluma kritēriji varētu būt šķērslis attīstībai un legālajai tirdzniecībai.

Tāpat atbalsta pasākumi īsajām piegādes ķēdēm varētu būt ļoti labs līdzeklis vietējā produkta popularizēšanai un novērstīs līdz šim samilzušo problēmu par izcelsmes valsts viltošanu, ja tiks panākti vienoti marķēšanas kritēriji mazajiem ražotājiem.

Izskatāmais jautājums:

Esošā situācija attiecībā uz likumdošanas priekšlikumiem par KLP nākotni

Vispārējie tirdzniecības standarti

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Komisijas izvirzītos priekšlikumus par vispārējiem tirdzniecības standartiem lauksaimniecības produktiem Padome ir noraidījusi. Turklāt tā nošķir vispārējos obligātos standartus no izvēles rezervētajiem termiņiem (kalnu, salu produkts, ...no manas saimniecības, kā arī PGI, PDO, TDI). Tomēr Padome izvirza iespēju izveidot standartus olīveļļai un galda olīvām, pārstrādātiem augļiem un dārzeņiem, banāniem, dzīviem augļiem, olām, mājputnu gaļai, ziežamiem taukiem, apiņiem.

Komisija norāda, ka būtiski ir līdzekļi, kā šos standartus ieviest, jo standarti tiks attiecināti uz visiem produktiem un jāietver horizontālais pārklājums visos sektoros, īpaši augļiem un dārzeņiem, ziediem, putnu gaļai. Standartos tiks ietverta arī marķēšana un iepakojšana, kā būtiskāko izceļot izcelsmes marķēšanu.

Īpaša uzmanība tiks pievērsta zemo tauku saturam – termins, ja saturs būs mazāks par 3%, kā arī tiem ir jāvar reducēties līdz 30 % (3/4) no sākotnējā satura.

Diskusijās izskanēja jautājumi par putnu gaļas tirdzniecības standartiem, par kopējiem gaļas marķēšanas kompromisiem, kas vēl joprojām ir neskaidri un atbilde bija diezgan virspusēja, ka nav līgumu un līdzekļu šo standartu ieviešanai. Tāpat EK pārstāvis atgādināja, ka tik pat

stingri noteikumi par izcelsmes marķēšanu būs arī augļiem un dārzeņiem.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Nosakot stingrākus marķēšanas noteikumus galvenais ieguvējs būs patērētājs, kam būs pieejama informācija par patieso ražošanas vietu. LV vajadzētu tam piekrist arī pastiprinot izcelsmes marķēšanas noteikumu ievērošanu – īpaši augļiem un dārzeņiem.

Izskatāmais jautājums:

Jaunākā informācija attiecībā uz īstenošanas noteikumu sagatavošanu ziņojumam par izcelsmes marķējuma sagatavošanu.

- obligāto izcelsmes marķējumu īstenošanas noteikumi cūkām, mājputniem, aitām un kazām
- Brīvprātīgā izcelsmes marķējumu īstenošana pārtikas produktiem
- gaļas kā sastāvdaļas izcelsmes izmantošana
- Jaunākā informācija par PTO diskusijas ar ASV par izcelsmes valsts marķējumu

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Darba grupā tika izskatīta situācija un veikto pētījumu gaita attiecībā uz cūkgaļu, putnu gaļu, aitu un kazu gaļu un noteikumiem par to izcelsmes marķēšanu, par pamatu ņemot 26. pantu regulā 1169/2011. Pētījums pamatā ir pabeigts, tajā iesaistītas 6 DV. Ietekmes novērtējums ir pozitīvs, kurā ir ietverts gan ieviešanas izmaksu novērtējums, gan tirdzniecības novērtējums. Tiek piedāvāti trīs varianti – izcelsmi norādīt kā valsti, izcelsmi norādīt kā vietu un ietverot minimālo periodu turēšanai līdz dzīvnieku kaušanai. Par šiem izvirzītajiem variantiem gan tika sniegts skaidrojums, ka tie būs kā apvienots kopējs risinājums papildus izvērtējot ietekmi uz vietas marķēšanu katrā dalībvalstī. Par šo tematu papildus ierosinājumi, viedokļi tiek gaidīti līdz augusta beigām, septembrim un pēc tam laika posmā no septembra līdz novembrim tiks sastādīti deleģētie akti un nosūtīta informācijām par dokumentācijas izstrādes gaitu trešajām valstīm.

Diskutēts tika kā pareizi norādīt izcelsmi, ja ražošana notiek reģionā, kas ir vairākās valstīs, tika uzsvērts, ka šādos gadījumos kā izcelsme tiek norādīta vieta (place of provenance). Skaidrojums tika sniegts arī par sastāvdaļu izcelsmes norādi pēc regulas, kas stāsies spēkā 2014.gadā, piem., ja konservos būs tomāti no Beļģijas un Nīderlandes, tad būs jānorāda abu valstu izcelsmes izejvielas. Tātad produktā būs jānorāda primārās sastāvdaļas un to izcelsmes valstis. Pētījumiem un diskusijām gala termiņš par šo tematu ir 13. septembris (2013.), ieviešanas aktiem ir jābūt gataviem 13. decembrī. un tad arī diskusijas būs parlamentā. Tomēr EK uzsver, ka viņi ir pārliecināti, ka patērētājam ir jāzina un jābūt informētam par to, ko viņš lieto un pilnībā būtu jāizslēdz maldinošas marķēšanas un nosaukumu lietošana (piem. būs jāaizliedz Frankfurtes cīsiņi).

ASV ir stājušies spēkā šogad, 22. maijā likumdošanas akti par izcelsmes marķēšanu, kas ir ļoti stingri ASV, bet savukārt savstarpējā tirdzniecībā ar Meksiku un Kanādu netiek ievēroti. Šajos likumdošanas aktos ir ietverta informācijas uzskaitē par katru audzēšanas soli vai posmu, bet Kanādai un Meksikai ar procesuāliem saskaņošanas posmiem iet ļoti grūti un lēnām. Tiek saņemtas ļoti daudz sūdzības par ieviešanas gaitu un aktiem. Šīm valstīm ir

spēcīga nostāja pret ASV jaunajiem likumdošanas aktiem, kas tiek ietverti arī starpvalstu līgumos.

Jāņem vērā, ka noslēdzot brīvās tirdzniecības līgumu, notiks spekulācijas no šo valstu puses, kur ASV ir stingri noteikumi, bet Kanādai un Meksikai nē, jo produkti no šīm valstīm brīvi tiek ievesti ASV.

Kopsavilkums/ ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

ASV noteikumi un tirdzniecības barjeras vairāk ir vienpusēji, kas aizsargā vietējo tirgu no citu valstu preču importa. Sarunās ar ES šīs barjeras ir jāmazina vai jāatceļ un jārada iespēja vienādiem tirgus piekļuves apstākļiem gan apkārtējām valstīm, gan ES valstīm, kas mēģina līdzvērtīgi iekļūt ASV tirgos. LV būtu jāapsver sava nostāja un būtiskās preces, kuras būs nepieciešams eksportēt uz ASV, lai varētu piedalīties šo barjeru mazināšanā.

Izskatāmais jautājums:

Eiropas Komisijas priekšlikums par oficiālo kontroli pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturība (skatīt Regulu (EK) Nr. 882/2004)

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Izmaiņas regulā par oficiālajām kontrolēm tiek veiktas ar mērķi vienkāršot un darīt skaidrākus esošos noteikumus, konsolidēt vairākus punktus, atvieglot to piemērošanu, kā arī padarīt skaidrākus noteikumus kontrolētājiem, lai viņi saprastu ko un kā darīt. 77. pants papildus attiecas uz privātajām sertifikācijas shēmām. Papildus ierosinājumus var sūtīt uz e-pastu: Agri-H2@ec.europa.eu.

Regulā ir nepieciešamas arī izmaiņas, kas nosaka kontroli un uzraudzību izvēles kvalitātes shēmām, kā PGI, PDO, TSG, ...produkts no manas saimniecības un papildus arī bioloģiski ražotiem produktiem. Būtiskākās izmaiņas attieksies uz pilnvarojumiem (23. pants); papildus prasībām, metodēm, tehniskajiem noteikumiem un oficiālajām kontrolēm saskaņā ar produktu specifikācijām un marķējumu. Jābūt ietvertiem noteikumiem, kas nodrošina izsekojamību, ietver ziņošanas (MANCP) kārtību, administratīvo uzraudzību; panti 135(2) veicamās darbības neatbilstību gadījumos; kā arī izmaiņas par kontrolēm 77.3 punktā un 1(2) j un k sadaļās. 16. pants nosaka grozījumus saskaņā ar regulu 1151/2012

Papildus izmaiņas attiecināmas uz vārdu aizvietošiem, atsaucēm uz kvalitātes shēmām, atbildības sadalījumu. 38. un 39. panti tiek dzēsti, kā arī papildināts 40. pants ar atsauci uz plānošanu. Sīkāka informācija pieejama ES mājas lapā.

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Šobrīd ir diezgan neskaidri nosacījumi par papildus maksām kontroļu veikšanai un pašu finansēšanas kārtību. LV viedoklis ir neatbalstīt šīs papildus maksas, jo tas varētu veicināt strauju cenu kāpumu, kā arī DV-stīis ir salīdzinoši nevienlīdzīga subsidēšanas shēma laboratorijas analīžu un tml. Izdevumu segšanai, LV tādu nav vispār, bet, piem., Polijā ir 50% no pakalpojumu izmaksām. Tas nozīmē, ka uzliekot daļu kontroļu izmaksas uz ražotāju, LV atkal samazina konkurētspēju saviem ražotājiem. Savukārt importētājiem gan vajadzētu kontroles izmaksas segt pašiem, tādā veidā vismaz kaut kā mēs nodrošinātu, ka importa produktu kontroles netiktu veiktas no vietējo ražotāju nodokļu naudas.

Izskatāmais jautājums:

- Jaunākā informācija par ES labākās prakses pamatnostādņem brīvprātīgās sertifikācijas shēmām lauksaimniecības pārtikas produktiem un nepārtikas produktiem
- Jaunākā informācija iespējamajai novērtēšanas sistēmai nelauksaimnieciskās ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Lai noskaidrotu situāciju brīvprātīgo sertifikācijas un marķēšanas shēmu jomā DG SANCO ir uzsācis pētījumu, kur tiks apskatīti vairāki virzieni. - Shēmas, kas ir pieejamas kā brīvprātīgas ES, cik daudz tās ir, kā tās darbojas dalībvalstīs. Patērētājiem tika veikta aptauja, cik daudz viņi zina par šīm shēmām un kā viņi tās uztver. Pētījums ir sākts pagājušā gada rudenī un beigsies šī gada novembrī. Pētījums pamatā ir balstīts uz patērētājiem – kā veidot atpazīstamību konkrētai kvalitātes shēmai, jo piemēram, tāda labas prakses shēma, kā GLOBALG.A.P. nav zināma patērētājiem, bet tikai lielajām tirdzniecības ķēdēm. Tāpat izvērtējums nepieciešams arī esošajām vietējām kvalitātes shēmām, jo tās darbojas tikai vietējā (DV) mērogā, bet situācijas redzējums nosaka, ka ir nepieciešama daudz plašāks tvēriens vismaz ES līmenī. Tāpēc ir paredzēts izstrādāt vadlīnijas Labas prakses nosacījumiem kvalitātes shēmu darbībai.

ĢI norādes ir paredzēts lietot arī nepārtikas produktiem, par pamatu ņemot zīmes veidošanu uz nosaukuma, ģeogrāfiskās vietas bāzes. To ir paredzēts lietot gan produktiem, gan pakalpojumiem, tāpat varētu attiecināt uz dzīvnieku barību, piedevām. Izstrādājot noteikumus vai vadlīnijas šādai shēmai tiek ņemti vērā intelektuālo īpašumu noteikumi, iekšējo zīmju aizsardzība, izstrādāts pētījums ar ekonomisko analīzi. Sīkāka informācija zemāk redzamajā saitē:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/geo-indications/index_en.htm

Likumdošanā paredzēts ieviest no 2014. gada, konsultācijas tiek turpinātas starp visām dalībvalstīm plus ES ekonomiskās zonas valstīm.

Parīzes konvencija 1.3. pants nosaka par intelektuālo īpašumu ražošanā:

Rūpnieciskais īpašums jāsaprot visplašākajā nozīmē, un tas attiecas ne tikai uz rūpniecību un tirdzniecību, bet arī uz lauksaimniecības un ieguves rūpniecību un visiem ražotajiem un dabas produktiem, piemēram, vīniem, graudiem, tabakas lapām, augļiem, liellopiem, minerālvielām, minerālūdeņiem, alu, ziediem, un miltiem.

Šobrīd zem Lisabonas līguma ir darbībā **803** reģistrētas izcelsmes norādes.

- Lai varētu reģistrēt šādu izcelsmes norādi ir jābūt preces kvalitātei, kas saistās ar konkrēto ražošanas vietu, tai ir jābūt balstītai uz kādām tradīcijām (piem konkrēti Latgales podi- māla trauki, kas tur jau tiek ražoti sen; Ķīnas porcelāns), jābūt izstrādātiem novērtēšanas kritērijiem, precei ir jābūt ar sava veida reputāciju un izcelsmes identifikācijai jābūt sasaistītai ar preces identifikāciju, kas dod iespēju patērētājam atšķirt šo konkrēto preci(preču grupu) no citām un pat līdzīgām precēm. Trademark and GI Act of 1997 pamatojums Reg. 2081/92/EEC; TRIPS

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Gan veiktie pētījumi, gan diskusijas pierāda to, ka nevienu brīvprātīgo shēmu nav jēgas uzspiest ne ražotājam, ne patērētājam. Šādai shēmai ir jābūt jau iedzīvinātai, ka LV Zaļā karotīte, vai arī ilgus gadus jāstrādā pie tās ar lielu līdzekļu daudzumu, lai izveidotu atpazīstamību. Ja arī to dara ES līmenī, tad DV līdz vienkāršajam patērētājam to būs grūti novadīt. Līdzīgi ir ar jaunajām zīmēm PDO, PGI un pat bioloģiskās lauksaimniecības apzīmējums, kur Latvijā tikai retais zina, ko tas nozīmē, ja pats nav iesaistījies šo produktu ražošanā un marķēšanā. Tāpat arī attiecībā uz nepārtikas produktu izcelsmes norādēm, pieļauju, ka „Rīgas marku” vēl atpazīst, bet citiem nosaukumiem būs jābūt ļoti spēcīgiem, lai pircējs sāktu piedomāt, kas tas ir. (Latgales keramika gan komentārus neprasa).

Izskatāmais jautājums:

Jaunākā informācija par WIPO darba grupu par Lisabonas sistēmas attīstību

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Pēc Lisabonas vienošanās noteikumiem un Pasaules Intelektuālās Īpašumu organizācijas noteikumiem (WIPO):

1) Šīs vienošanās izpratnē par cilmes vietas nosaukumu uzskata valsts, reģiona vai noteiktas vietas ģeogrāfisko apzīmējumu, ko izmanto, lai apzīmētu šādas izcelsmes precis, kuras kvalitāti vai īpašības ir radījuši vienīgi vai galvenokārt ģeogrāfiskā vide ar tās raksturīgajiem dabas un cilvēciskajiem faktoriem.

2) Izcelsmes valsts ir valsts, kuras nosaukums vai kurā esoša reģiona vai vietas nosaukums veido cilmes vietas nosaukumu, kas precei piešķir atpazīstamību.(definīcija)

DG Agri tehniskā darba grupa strādā pie šīs sistēmas uzlabošanas un marķēšanas noteikumu izstādes. Mr. Gomess uzsvēra pamatjautājumus, kas jāņem vērā: pirmais, ka Lisabonas līgumattiecībās ir visas 28 valstis, kuras katra ir līgumslēdzēja (nevis ES kā viens vesels). Otrs, ka darba grupa izskata pamatprincipus, kas ir ieviesti no 1958. gada starp līgumslēdzēju pusēm, kā būtiskāko kritēriju norādot ĢI produktu marķēšanu, noteiktas izcelsmes vietas norādīšanu un intelektuālā īpašuma aizsardzību. Šobrīd ir beigušies 7 sarunu posmi un gala definīcija praktiski ir jau izstrādāta ES iekšējā līmenī. DG Agri ir diskusiju vadītājs šajā projektā un nākošā tikšanās ir paredzēta septembrī, kur sarunās tiks likts uzsvars uz procedūrām, zīmju aizsardzību un turpmāko jautājumu virzību.

Kopsavilkums / ieteikumi/secinājumi/ veicamie darbi

Pieņemam informāciju zināšanai, jo šie jautājumi pamatā ir Latvijas patentu valdes un ekonomikas ministrijas pārziņā. Savukārt lauksaimnieku organizācijām būtu jāiesaistās diskusijās par izcelsmes marķēšanu un patērētājam godīgas informācijas pasniegšanu.

Izskatāmais jautājums:

Citi jautājumi

Jauna darba grupa: Ilgtspēja un kvalitātes nodrošināšanas shēmas, kas notiks rudenī, izskatīs jautājumus par kvalitātes shēmām, to vadlīnijām. Ieteikums to organizēt apaļā galda formā, lai maksimāli pietuvinātu diskusijas ražotājiem, kooperatīviem. Ierosinātie temati ir

integrētā audzēšanas sistēma, bioloģiskā l/s; brīvprātīgās kvalitātes shēmas. Šobrīd ir lūgums dalībvalstīm sūtīt ieteikumus šīs darba grupas diskusijām, ka arī ieteikumus nākošai darba grupai Kvalitātes nodrošināšana lauksaimniecībā, kas notiks 17. oktobrī. Tāpat diskusijas turpinās par visiem šajā atskaitē minētajiem deleģētajiem aktiem, kas tiek izstrādāti un, lūgums, ekspertiem ņemt aktīvu dalību, īpaši oficiālo kontroļu jautājumos, jo ne visi ierosinājumi mums ir pieņemami.

Edīte Strazdiņa

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr.2013/15, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*